

Josef Kainar

Nejdřív

se musíte

narodit

Výbor z básní, písní, rozhlásků a blues jednoho z nejvýznamnějších a nejoblíbenějších básníků 2. poloviny 20. století, klasika moderní české poezie. Knihu provázejí fotografie editora Michala Huvara a doslov Miroslava Kovářka, v deluxe verzi i multimediální doplňky, jako např. audio s nastudováním jedenácti Kainarových blues několikanásobným laureátem Wolkerova Prostějova Dušanem Utinkem (pouze v Apps Carpe Diem Online).

JOSEF KAINAR

(29. června 1917, Přerov–16. listopadu 1971, Dobříš)

byl český básník, textař, dramatik a překladatel, ale také hudebník, ilustrátor, výtvarník a novinář. Člen umělecké skupiny 42 a literární skupiny.

Pocházel z rodiny železničáře; po rozvodu rodičů (1927) žil s otcem v jeho novém manželství. Gymnazijní studia započal v rodišti (1928–1934), jeden rok dojížděl do Olomouce a poté, co se rodina 1935 přestěhovala do Ostravy, je dokončil v Hlučíně (kvintu a sextu opakoval, maturita 1938). 1934 se v sebevražedném pokusu postřelil. Přispíval od 1936 do Studentského časopisu, kde se seznámil s jeho redaktorem Hanušem Bonnem a jeho prostřednictvím s Františkem Halasem (v edici První knížky jím řízené pak debutoval) i s řadou začínajících básníků své generace.

1938 začal na FF UK studovat češtinu a francouzštinu, po násilném zavření vysokých škol v listopadu 1939 se přestěhoval k otci do Řepiště u Ostravy a pracoval – s výjimkou 1941, kdy byl zaměstnán na pile v Ostravici – na nádraží Ostrava-Přívoz (do 1945). Sezónně (1940–1941 v Ostravě, 1942–1943 ve Zlíně) působil také jako kytarista a houslista Doležalova tanečního orchestru. V této době navázal úzké vztahy se Skupinou 42; do Prahy dojížděl zejména za malíři Františkem Hudečkem, Františkem Janouškem a teoretikem Jindřichem Chaloupeckým, do Brna za básníky Ivanem Blatným a Oldřichem Mikuláškem. Po válce už ve studiích nepokračoval. Usadil se v Brně (zpočátku bydlel u Ivana Blatného), kde 1945–1947 pracoval v redakci komunistického deníku Rovnost a kde se 1947 oženil; zároveň byl kmenovým autorem pražského Divadla satiry po celou dobu jeho trvání (1945–1949). Od 1947 spisovatel z povolání. 1956 odešel do Prahy a podruhé se oženil, bydlel však většinou v Domovech spisovatelů v Dobříši a na Ždání na Slapském jezeře. Na počátku normalizace přijal 1970 funkci předsedy přípravného výboru nového Svazu českých spisovatelů, brzy však zemřel na infarkt.

Bibliografie:

Příběhy a menší básně (BB 1940); **Cirkus plechový** (D 1946, s dalšími, prem. 1945); **Nové mythy** (BB 1946; přeprac. 1967); **Akce Aibiš** (D, prem. 1946); **Osudy** (BB 1947); **Řikadla** (BB pro děti, 1948; přeprac. a rozšíř. 1961); **Ubu se vrací aneb Dršťky nebudou** (D, prem. 1949); **Veliká láska** (BB 1950); **Zlatovláska** (D pro děti, 1953, prem. 1952); **Jen podej loutce malík** (1954, bibliofilie); **Taková láska** (B 1955, bibliofilie); **Český sen** (BB 1953; rozšíř. 1957); **Zlatovláska** (B pro děti, 1958); **Jižní Morava** (BB 1958, fotografie K. O. Hrubý); **Nebožtík Nasredin** (D 1959, i prem. s tit. Nasredin); **Člověka hořce mám rád** (BB 1959); **Poezie** (BB 1960); **Lazar a píseň** (BB 1960); **Nevídáno – neslycháno** (BB pro děti, 1964); **Moje blues** (BB 1966); **Třináct kytar** (BB 1967); **Miss Otis lituje...** (písnové texty, 1969); **Rozhlásky** (veršované komentáře ke dni, 1971); **Indiáni** (B pro děti, leporelo, 1971, 1993).

Josef Kainar

Nejdřív se musíte narodit

2013

Josef Kainar

Nejdřív se musíte narodit

Knihu lze zakoupit rovněž ve verzi Deluxe v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchovávána v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Josef Kainar – dědicové c/o DILIA, 2013

Photography, editor © Michal Huvar, 2013

© Carpe diem, 2013

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

ISBN 978-80-7487-044-6 (epub)

ISBN 978-80-7487-043-9 (pdf)

ISBN 978-80-7487-045-3 (pdf-rozšířená verze)

Blues o děvčátku a labutích

Než umřelo prý řeklo to děvčátko
jediné slovo

A všichni se divili

Lékaři Primář I vrchní sestra se divila –

Než umřelo prý řeklo to děvčátko

Jediné slovo

Touha

Nebylo mu ani sedm roků

Pokoj devítka byl plný mlčení v tu chvíli

Ve vzduchu plul bílý člun

tažený labutěmi velmi ospalými

Pokoj devítka byl plný labutí

Všichni se divili

Ale kdo nosíte při sobě

příruční slovníček smrti

víte že na stránce té a té

to slovo se najde

Dokonce s poznámkou:

Povzdechnutí

obvykle poslední

Prosím vás

listujte potichu

(1966)

Jak ulovit štiku dlouhou jako stehno antické bohyně

Nejdřív se musíte narodit
A řvát až do ruda
Vyřvat se jednou provždy
Seřvěte je všechny Drahé příbuzné
I pana primáře
I nahodile přítomné zástupce vlasti –
Později už nebude k tomu příležitost
Řvát budou oni na vás –
Také hledte zdatně ublinkávat
Nechť podělavky jako ty růžičky
Zdobí vám cestu životem
Který vám poskytli Oni
Vy zdravé dítě Koblížku syrový
Vy příští lovče
od zátok tajemných jako
Podpaždí obšírných učitelek

Trestům se vyhýbejte Ale
zuby si čistěte pořádně:
Při lovu štíky dlouhé jak stehno
antické bohyně
Budete jich mít možná zapotřebí
Lízejte pilně měď
Tlapkejte bosýma nohama bláto
Až z něj vyšlápnete větu
Škapun kršá pfué –
Větu základních poznatků při lovu
sladkovodních ryb

A při všem počínání
Mějte na hlavě klobouk
Dobry je klobouk v krámě koupenny
Lepší ukradený Ale nejlepší vůbec
Je klobouk po utopeném

Střecha co možná široká

A dýchejte a neustávejte v tom
ani na chvílku
Každý dech je dobrý
Ta hustilka boží ráda vynechává
Těž polykejte špendlíky – Ovšem podotýkám
Vždy tupou hlavičkou napřed
Neb tato filozofie
Přivede vás k soustředěnému vnímání
A zároveň
Pomůže vám přes pubertu Hochu
Plnou potních vyrážek a myšlenek na Vesmír
Takže se s úspěchem můžete oženit
Za zvuků varhan a opilých příbuzných
S malou a poměrně skladnou dívkou
Velikosti pět nového číslování
(Větší není moc vhodná pro naše poměry
A poměrně těžko
Jde ke dnu)

Nemilujte nikdy na těžko
Láska je muškaření:
Taková Pleasant Tail (z hedvábí nespředeného)
Tři čtyři jepky a (snad) July Dun –
A jste král svého povodí
A vaše láska dobře utažená nejlíp uzlem *jam*
Nahozená spirálně a nasucho vám vydrží
Dvě až tři sezóny
(Krabíčku nutno občas vytřít lihem)

To až budete mít dokonale spočítány
Své nohy i dluhy i hvězdy nad výčepem
Volební právo vás zahrne melancholickými
Lístičky
Z podzimních stromů Demokracie
Budete mužný jako venkovský kohout
Který za vodou přivolává
Polední bouři v červenci Červenou zelenou
A blesky kokrhající:
Právě v tomto čase

Když dáte duši na třpytku

Ucítíte náraz Někdy nepatrný
Jindy jako pád měděné bysty do močálu
Pak dvakrát ale dvakrát zaseknout
Abyste opatrně Ale určitě
Vyvedl k břehu štiky
Dlouhou jak stehno antické bohyně

Ovšem nejdřív se musíte narodit

(1968)

Báseň s modlitbičkou pro černou hodinku

Hledme kterak jsme se krásně rozmnožili
Desateráci nám troubí po sídlištích
Oceán se mění na mazut
Velice vzrostlo procento velrybích sebevražd
Výskokem na souš
A masa lidí Těsto tisícileté
Začíná kysnout

Muž říká své ženě nevědomky

Kvasinko moje divoká
Ty bludná

Z toho vzniknou děti

Divoké Bludné:

Tolik hlaviček!

Žlutavé Hnědé Černé
– někdy také bílé –

Vypadávají do světa Při vypadnutí křičí

My nevíme co

Možná: Smilování Možná že je pozdě

Možná že vrískají veliké poselství

A my nevíme jaké –

Aniž se snažíme dovědět *jaké*

Už jsme přivykli

Konstatovat jen to nejnutnější:

Krajina má klobouk (myslíme tím Z kouře)

Chleba má brousek

Kvanta nezměříme

(Myslíme: Barborka nám roste k první podprsence

K prvnímu dramatu

Na scéně Parku oddechu a kultury)

Přivykli jsme konstatovat jen to nejnutnější

Ptát se více To by bylo příliš

(Oceánu stačí vlnka

A už je ho příliš)
Ptát se to je rozdávat se
Takže nanejvýš:
Jak se máte Ale jděte
– poslední menhiry kultury
z které jsme vyšli
To jsou jediné dvě věty z role života hraného v poklusu
Za čím dále rychlejšího stěhování kulis
čím dál větších

Na starých jarmarcích se kradlo odjakživa
Vesele se kradlo
Hudba k tomu dula
Kapsáři s čepicí na stranu
měli svůj státně mlčky uznávaný svátek
    Modré nebe nad městem
    To se jako policajtské břicho
    Vypínalo
Jarmarků dneska je málo Krade se ze zvyku dál
Ale už jinak a víc a o mnoho hůře se krade
Nejtěžší z všeho je ukrást si
Lahvičku starého poctivého ticha
Kamínek samoty pod hlavu
Chvilku štěstí neotrávenou tak mnohým neštěstím kolem
    (Ta neštěstí jsou mnohá ale drobná
    Už s nimi líčíme na poslední lišky)
Těžké je ukrást si lásku bez budíku

Ježíši Kriste to se to říkalo
Jděte a množte se
Pro jiné kázání vždy jiná jiná poušť
Na jaře cítím Budu fosfátován
V létě Budu odevzdán a semlet
V pokusném kursu učňů třetího ročníku
XŘPŠ
Za smutku pláču do zkumavky
Na procházce dýchám pro výzkum
Takže zapadám do hospod abych se vrátil
Sám sobě v praskotu pěny
Abych v sobě zase shledal duši
Svou duši velikosti tácku
Počárkovaného smrtí
Starých přátel
Ale i tam už přicházím s tím
že budu odcházet
A močení jen tak Do noci
Za měsíce
Je dnes už také zakázáno všude
Jdu kolem domů bílých a tichých jak pýchavky
Jsou to Instituty optimismu
    kde se horečně pracuje
Na vakcíně proti pesimismu
Pesimismus se vakcíně vzpírá
    Jenomže on neví
že už je těž dávno úřední

Vracím se a nemám jediné okno
které by svítilo pro mne

Měsíc míval kdysi rohy býčka
Dnes je z něj vůl A táhne tu svou noc
Cíví do pitoma
Posmívaný Chladný
V dosahu mnohém

Ale něco se přece jen děje
Pavoukům nenápadně zesílila
kusadla i vlákna
Je vypsána cena za náhražku Naděje
A já jsem se rozhod že se stanu lepším
Přestanu kouřit Nekazit ovzduší
Jehož je tak na tři boží prsty
Od země
Přestanu kouřit Od pondělka
Pro spásu země
Která nám kdysi Kdysi byla velká

(1967)

Ničeho mi není vůbec líto...

Čas od času – v rocích končících na jedničku nebo sedmičku – ukáže jubilejní střelka ke dvěma pólům života běhu **Josefa Kainara** /1917-1971/. Blížící se stoleté výročí narození bude jistě vhodnou příležitostí k bilančním úvahám nad jeho životem a dílem, ale základní zjištění vykazuje setrvalost i řadu desetiletí od jeho odchodu: Kainar nepřestává přitahovat jako čtivý básník-inspirátor a dokáže vstupovat do našich dnešních tablů i radostí laskavě jitrivým světem své poezie. Jeho básně, čtené, přednášené i zhudebněné, nepropadly do vln zapomnění. Kde je toho příčina? Vždyť je tolik autorů, které stihá nezájem už zaživa, natož pak po smrti. Ne tak Kainara, a takto stále znovuobjevovaný, je možná aktuálnější nežli v době, kterou stihl do svých 54 let transponovat ve své poezii. Orientovat se v ní není vůbec jednoduché a nestačí probírat jen sbírku za sbírkou. Ve své době byl básníkem, o jehož ideové zakotvenosti se neodvažovali pochybovat ani nejdogmatictější strážci literárních hájemství, i když jim příliš neladily jeho muzikantské lásky, jejich jazykem formulovány „sklony k obdivu buržoazní kultury“, jak je nabízela slavná jazzová a swingová éra 30. a 40. let, u nás po Únoru zahnaná k živoření na pomezí illegality. Odsouzení jazzu ideology režimu Josefa Kainara, duši muzikanta, příliš netrudilo – překládal texty evergreenů s nadšením a láskou takřka nepřetržitě. A že jich stihl pozhnaně! Některé tlumočil se zvláštním jazykovým šarmem vůči jejich americké realitě, jiné parafrázoval, k dalším připsal vlastní sloky, odvážil se skládat v jejich duchu nové songy. Je autorem – textu i hudby! – dobového hitu Hvězdy jsou jak sedmikrásky nad Brnem /1955/, který ihned vešel v povědomí, nepřetržitě se hraje už více než celé půlstoletí a jako znělka vítá podnes cestující na brněnském hlavním nádraží. Poslední básnické dílo vydané za života nazval symbolicky *Moje blues* /1966/. Nestihl uspořádat další sbírku, převážně rovněž básní-blues z přelomových let památného desetiletí, času úžasného vzmachu i následného pádu.

Mluví o posledních létech básníkovy žití před a hlavně po roce 1968, v třiletí pro něho heroickém, ale i smutně tragickém. Ať to zní jakkoli rouhavě, myslím, že bohužel Josef Kainar v listopadu 1971 odešel malinko nečas: partajní lodivodi už před ním stačili rozvinout koberec ke kapitánskému můstku čerstvě vymetené normalizační spisovatelské paluby. Jako by tím chtěli zúročit vnější podobu básníkovy života vyplněného dlouhodobými pobyty ve sklenicích tehdejšího literárního pařeníště, na dobříšském zámku spisovatelů a přílehlých rekreačních chatách.

Toto materiální podhoubí, pro Kainara přijatelné především k řešení komplikovaných životních peripetií, jeho tehdejší poezii kupodivu nikterak neprostoupilo. Naopak, přispělo k její jakési až „disidentské“ esenci po básníkově náhlém odchodu. Zejména písňové texty legendárního dnes už Města ER a Kuřete v hodinkách, pro které si Michal Prokop s Vladimírem Mišíkem opravdu jezdili i na Dobříš, vypovídají o naprosto jiném lyrickém mikroklimatu, nežli skýtala místa jejich zrodu. I v tom byl jeden z paradoxů: empatický překladatel textů amerického swingu a spolupodílík avantgardní tváře nastupující generace nikdy nezpochybnil své postavení básníka-občana budujícího socialismus. Právě takového si ho podnes přivlastňují komunisté; jeho básně – a nejenom ty z poúnorových let! – zdobí partajní slavnosti a díky přesvědčivé recitaci Jiřiny Švorcové neztratily ničeho z oparu z východu implantované mobilizační tóniny, kterou si Kainar, inspirován Majakovským, osvojil ve své budovatelské sbírce *Veliká láska* /1950/. Stejně tak desítky novinových satiricko-agitačních rozhlásků a častušek, popěvků pro brigádníky obřích staveb socialismu, tvoří poněkud bizarní protějšek jeho jazzového zanícení.

Inu, chce se říci, taková byla už doba, ale to bychom tuto polaritu odbyli příliš jednoduše. Byla řada básníků, kteří, jak by se dnes řeklo, „do toho nešli“ i za cenu nepublikování a často i perzekuce. Josefa Kainara nikdo do oněch z dnešního pohledu trapných prorežimních eskapád nenutil, voluntaristické reakce na politické slogany, stále dokola omílané, a denní úděl básníčích publicisty – Kainar byl dlouholetým redaktorem brněnského komunistického deníku *Rovnost* – jsou zřejmě nejpřirozenějším vysvětlením. V době po Únoru, kdy platila ideologická poučka, že z hlediska třídního boje a světa rozděleného na dva tábory je všechno „soukromé“ – včetně intimních dějin lidské psychiky – nedůležité, svazující, a tedy reakční, byla popřena i dosavadní Kainarova básnická cesta. Vedla souběžně se Skupinou 42 existenciálním akcentem na člověka-solitéra, „nočního chodce“, neopakovatelného a nepředpověditelného osudovým údělem, v němž je zlo a dobro vyměřeno každému v jiném, leckdy velice krutém, poměru.

Děje lidské fatality, takové bylo jeviště mikrodramat Kainarovy válečné a předúnorové poezie, jak přímo explicitně vyzařuje z jeho nejslavnějšího zhudebněného textu *Stříhali dohola malého chlapečka* /1946/. Do pocitové konstrukce básně lze snadno alegoricky dosadit i postavení člověka v totalitní společnosti, „chyceného a polapeného“ v „železném židli“, z níž není úniku. Je obětí škodolibého zájmu o ponížení bližního, zbaveného možnosti obrany. Stává se ovšem také spoluhračem této degradující podívané, aktérem hry a její smutnou trofejí v jedné osobě. Tak byl ostatně šifrován dobový podtext kultovního Mišíkova songu z poloviny 70. let, jenž nemálo přispěl ke genezi kainarovského, málem disidentského oparu.

Člověk a dějiny doby, kterou je mu dáno spoluprožívat a které svým neopakovatelným osudem sekunduje, toť velké téma Kainarovy poezie. Může se vzepřít a jít svou cestou třeba i proti zaběhnutému pořádku, aniž se zpronevěří sama sobě? Básně tří sbírek ze 40. let jsou citlivým seismografem těchto niterných erupcí. V následném konformním „budovatelském“ intermezzu v prvních letech nového režimu snaží se tento svár smířit a zredukovat. I když provedl bodfe neokázalou sebekritiku a suspendoval svou poetiku do služebných gest, povedlo se to nepříliš. Pravda, činil tak s ironií sobě vlastní a citem pro osobitě pojaté „člověčenství“, pro jehož chuti a vůně měl zvláštní dar smyslově košaté projekce. „Přiznávám se tímto ke všemu / A též se přiznávám / Že z toho ničeho mi vůbec není líto...“, napsal v Klavírním koncertu, krutě sebeironické bilanční básni patnáct let poté. Lapidárně tím řekl o sobě všechno – i v poslední sentenci: „Lituji jenom svého koncertu který už nenapíši.“ To ještě nemohl tušit, co přijde.

Po sovětské okupaci Kainar publikuje několik silných textů, bezpochyby svých vrcholných, snad právě ony věty zamýšleného koncertu: *Podvečerní jízda vlakem v Čechách v zimě 1969*, otištěná vzápětí v *Listech*, je sugestivní projekcí palachovských týdnů, její věštecký patos nemá v české poezii mnoho obdoby: „...Modlíme se: / Nenahýbejte se / Lidé z lidských tváří / Přijde Bezpředjaří / Přijde Jakolét / Smutné země této / Přijde rusý Papodzim – / Jen zima / Bude nám věrně / Dech a dříví krást / Bude nás štípat / Na polínka Potichá...“.

V časově souběžné básni *Bolest ať mi poví* je cudně oslaveno obětní gesto Jana Palacha: „...Ani tak nehořím / Já spíš celý vlaji / Ptáci mě nebesům / celého odevzdají / Mne sarkofágy králů / Přijmou za svého // A maminka / Ať mi odpustí / Neboť ovečky dnů šílí / Nevědoucí / Umřel jsem / Abych se dověděl.“

Je zapotřebí vzdát hold především ozónu jeho básní, šťavnatě prokrvené metaforické řeči, užívající někdy až hazardně a s umanutou samozřejmostí jazykových prvků neozkoušených a nevidaných. A snad právě odtud pramení jeho obliba mezi recitátory, neboť jeho verše jsou svůdně načpělé onou kainarovskou člověčinou, dají se s gustem vyprávět, malá dramata láskyplného spoluúčastenství, ať už jde o nemocné děvčátko, železničáře-svatebčana, obyvatele sousedního činžáku nebo vynořivší se milenky z mládí a desítky dalších aktérů „obyčejných“ osudů.

To všechno je Josef Kainar, v běhu tří desetiletí nastřádaný úl „včely na sněhu“, jak parafrázoval vezdejší život, z něhož jsme stáčili ochutnat pouhou pláštěv poezie. Sám se žánrově charakterizoval v tomto pořadí: básník, kreslíř, hudebník, dramatik a novinář. Ve dvou z uvedených žánrů proslul i jako autor stále vydávaných říkadel pro děti a hojně inscenované pohádky o Zlatovlásce.

Dílo zůstává, životní „ideologicky komplikované“ drama básníkovy do něj vstupovalo zprostředkovaně, osoby, které pečely Kainarovy dny štěstí i smutku většinou již odešly, fatální dopad jejich rolí můžeme už jen rekonstruovat. V básni o „štice dlouhé jako stehno antické bohyně“ odpočívá jeho milované rybářské nádobíčko, v „nápisích na žudra“ poválíme na půněbí sladce trpké krůpěje moravské řeči, již se celý život dvořil a nemohl dosyta nabažit...

V nás, kteří jeho poezii přednášíme – hrdě se k tomu hlásím!!! –, žije jako zvláštní dar zadrhnutý v duši, báseň po básni, jak jsme si je ukládali do jizev vlastních lásek, bolestí a nadějí. Jinak to s nimi ani nejde. S jeho mlčenlivou asistencí, kterou jsme nikdy neztratili, ba cítíme ji stále víc. I proto je Josef Kainar stále tak přítomný.

Mirek Kovářík

Ediční poznámka

Impulsem pro vznik tohoto prvního elektronicky vydaného výboru autora bylo jevištní ztvárnění Kainarovy poezie recitátorem Mirkem Kovářikem ...*ale nejdřív se musíte narodit* formou montáže písniček, rozhlásků a bluesové poezie z posledního tvůrčího období, a to na jevišti s živě hranou hudbou Jiřího Pertla a Václava Prejzka. I proto je zde také uveřejněný dříve již několikrát dříve publikovaný Kovářikův článek, jakési svérázné vyznání vztahu recitátora k autorovi. Kovářikův výběr a sestava tvoří základ výboru, do něj byly včleněny další básnická čísla, jako např. *Nebe počká* či *Odjezd*.

Vydané texty se snažíme přetiskovat podle znění prvních vydání, ovšem někdy editor Miloš Pohorský neuvádí ve dvou knihách jednu a tutéž báseň stejně. Týká se to básní nejprve otištěných ve sbírce *Včela na sněhu* (1982) a posléze v Kainarových *Výbráných spisech 3* (1990). V takovém případě se řídíme mladším uvedením, jelikož ve spisech uvádí, že v básních bylo „provedeno sjednocení v detailech ve smyslu poslední publikované sbírky; bylo to zapotřebí, poněvadž časopisecký způsob tištění Kainarových veršů byl hodně nejednotný.“ Ani v jedné ze jmenovaných knih ale editor neosvětluje, proč jedna báseň má dva názvy. Knižně byla poprvé uveřejněna ve *Včele na sněhu* (1982) pod názvem *Podvečerní zimní jízda vlakem*. Zde uvádíme název (*Podvečerní jízda vlakem v Čechách v zimě 1969*) převzatý z pozdějšího otištění ve svazku *Výbrané spisy 3*, avšak jako zdroj prvního knižního otištění vedeme v obsahovém přehledu knižní titul *Včela na sněhu* (1982). Ostatně to platí i u jiných čísel, takže v závorce jest knižní titul, v němž báseň či písňový text byl zveřejněn poprvé:

Blues o děvčátku a labutích (*Včela na sněhu, 1982*)
Jak ulovit štíku dlouhou jako stehno antické bohyně (*Včela na sněhu, 1982*)
Báseň s modlitbičkou pro černou hodinku (*Včela na sněhu, 1982*)
(IV) Zabijačka... (*Rozhlásky, 1971*)
(VI) Zas kněžna naše... (*Rozhlásky, 1971*)
(VIII) Rádce pro mladé panny (*Rozhlásky, 1971*)
(XVIII) Šoupli nožkou... (*Rozhlásky, 1971*)
(XX) Jde vývoj kupředu. (*Rozhlásky, 1971*)
(XXII) U příležitosti výstavy koček (*Rozhlásky, 1971*)
(XXVII) Někdy já se rozhlížím... (*Rozhlásky, 1971*)
(XXVIII) Těch písni... (*Rozhlásky, 1971*)
Dvanáct kytar (*Včela na sněhu, 1982*)
Máte dopis ve schránce (*Moje blues, 1966*)
Blues o křestních listech (*Moje blues, 1966*)
Blues o velké jarní cestě (*Moje blues, 1966*)
Novoroční rozhovor (*Včela na sněhu, 1982*)
Blues o třech stech vlaků a stříbrném korzetu (*Moje blues, 1966*)
Blues o tom co chceme (*Moje blues, 1966*)
Podvečerní jízda vlakem v Čechách v zimě 1969 (*Včela na sněhu, 1982*)
Blues o správném hladu (*Moje blues 1966*)
Blues o rumu a opatrnosti (*Stará a nová blues, 1984*)
Poezie jak si pořad krásná (*Včela na sněhu, 1982*)
Mrtvý vrabec (*Miss Otis lituje..., 1969*)
Černá kára (*Stará a nová blues, 1984*)
Tácek v prstech (*Lazar a píseň, 1960*)
Ve vedlejším domě (*Lazar a píseň, 1960*)
Skládám nové blues (*Stará a nová blues, 1984*)
Nebe počká (*Stará a nová blues, 1984*)
Odjezd (*Nové mythy, 1946*)
Míval jsem klobouk (*Stará a nová blues, 1984*).

Blues o tom co chceme přebíráme ze sbírky *Moje blues* (1966), jelikož sbírka vyšla za Kainarova života. Ve spisech je báseň z neznámých důvodů uvedena pod názvem *Obeliskové blues*. (mh)

V elektronické edici **Concert**, přinášející jako první v České republice vedle knižního textu filmové záznamy koncertních vystoupení, dosud vyšly v iBookstore tyto tituly:

René Lacko / *Live in Bratislava*
Laura a její tygři / *Big Bang!*
Veronika Harcsa & Bálint Gyémánt / *Live*
Živé kvety / *We Haven't Flown Through The Universe Yet*
Živé kvety / *Ešte sme neleteli vesmírom*
Eva Lindbergová & Jarmark / *Koncert pod hvězdami*
Majerovky / *Live at Kaštan*
Pepa Nos / *Rovnou za Nosem*
Pepa Nos / *Live at Balbínka*
Vojta Kid'ák Tomáško / *Živě v Balbínce*
Jakub Noha band / *Na věky?*
Slávek Janoušek / *Příjemný večírek*

Další naše e-tituly doplněné dokumentárními filmy:

Karel Čapek / *Pictures from Holland*
Karel Čapek / *Obrázky z Holandska*
Jan Herben / *Na dědině*
Miroslav Holub / *We'll Never Get Parts Like That Again*
Karel Čapek / *Bilder aus Holland*
Štěpán Příkazský / *Amerikán z Lužic*

Josef Kainar

Nejdřív se musíte narodit

Odpovědný redaktor Michal Huvar

Vydalo nakladatelství Carpe diem

jako svou 275. publikaci

v Brumovicích roku 2013

Vydání první

www.carpe.cz

Knihy, CD, DVD a e-knihy si můžete objednat:

Carpe diem, 691 11 Brumovice 175

tel.: 737 444 221; e-mail: carpe@carpe.cz

Knihy pro iPad, doplněné filmy, koncertními záznamy, rozhovory, autorským čtením, záznamy z archivů, fotografiemi a dalším bohatým multimediálním obsahem, najdete v App Store v aplikaci Carpe Diem Online.

ISBN 978-80-7487-044-6 (epub)

ISBN 978-80-7487-043-9 (pdf)

ISBN 978-80-7487-045-3 (pdf-rozšířená verze)

